

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Osallisuus ja luottamus – julkisen sektorin kehityksen punainen lanka

Projektijohtaja, hallintopolitiikan alivaltiosihteeri Päivi Nerg
Valtiovarainministeriö

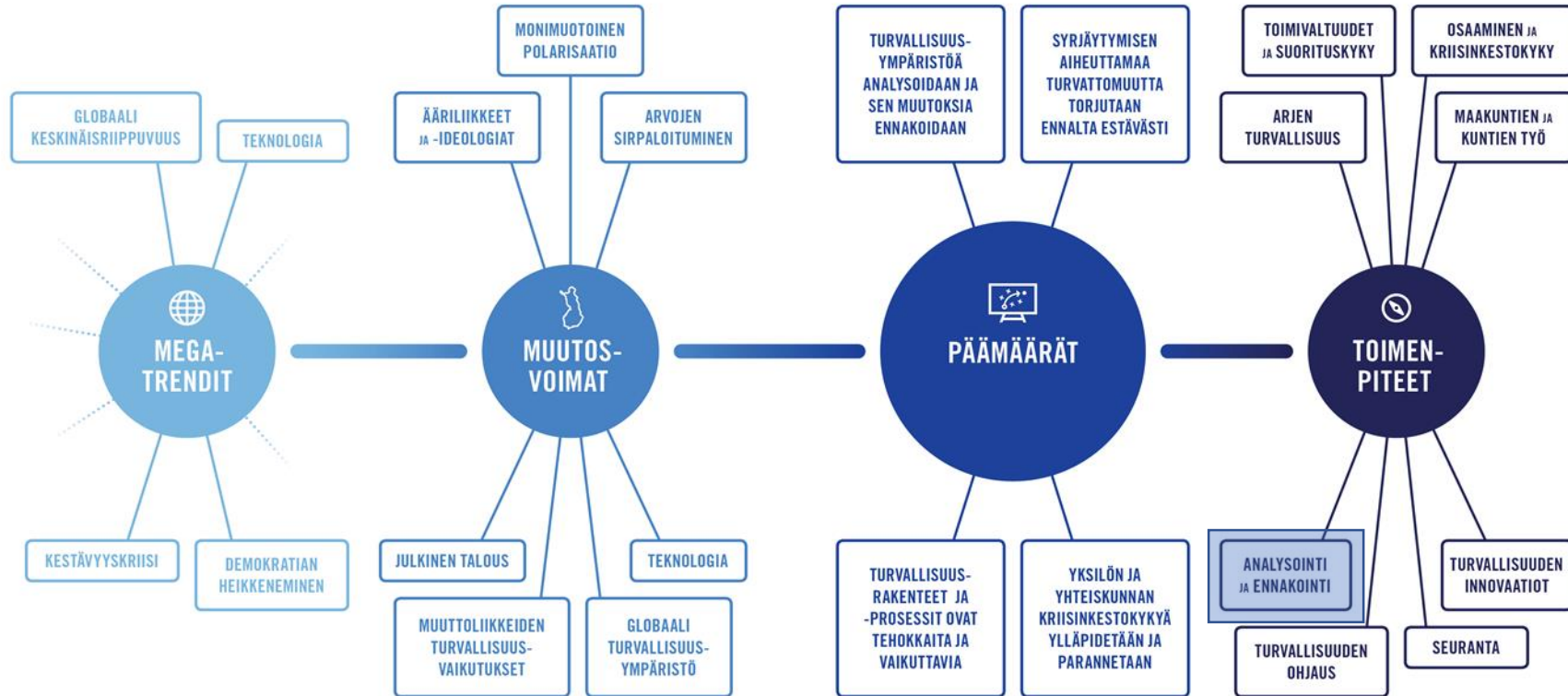
Eettinen digiarki syntyy vuoropuhelussa
Digi arkeen -seminaari viranomaisille ja kansalaisyhteiskunnalle, 29.11.2018

Toimintaympäristön vaikutus toimintatapoihin

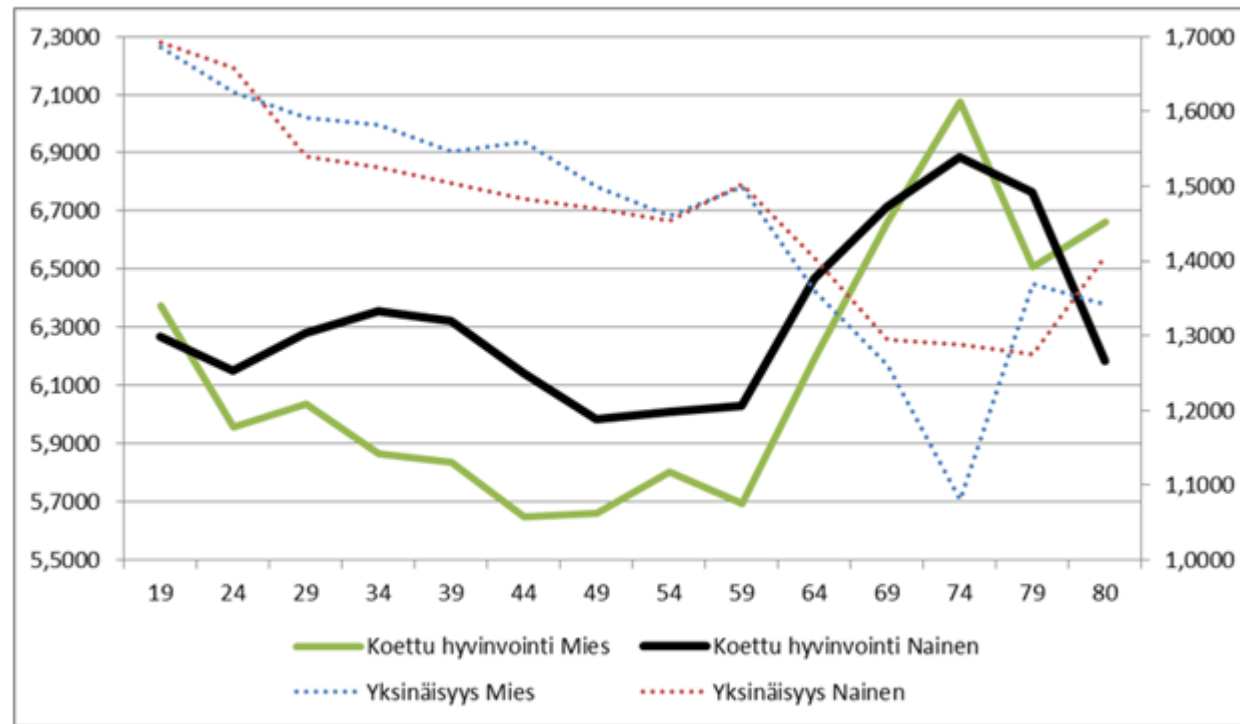

SISÄISEN TURVALLISUUDEN STRATEGIA

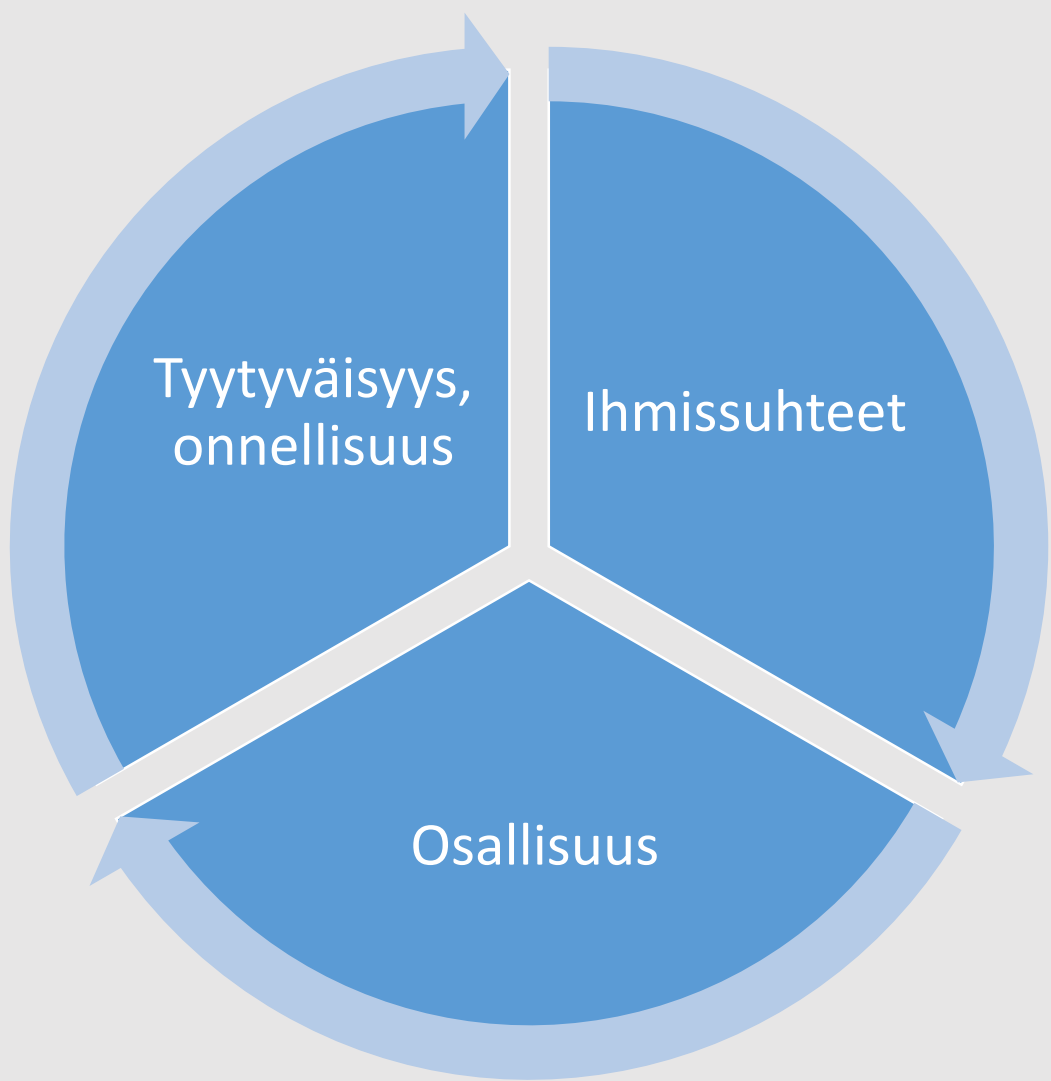
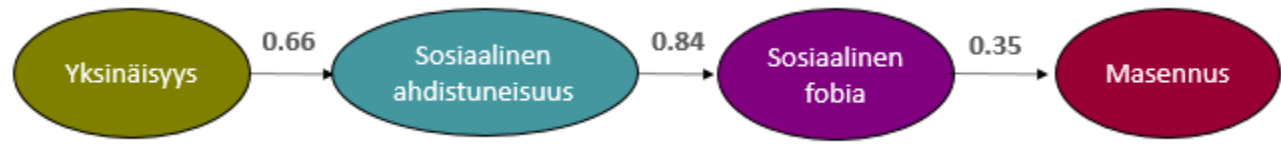

H Y V Ä E L Ä M Ä — T U R V A L L I N E N A R K I

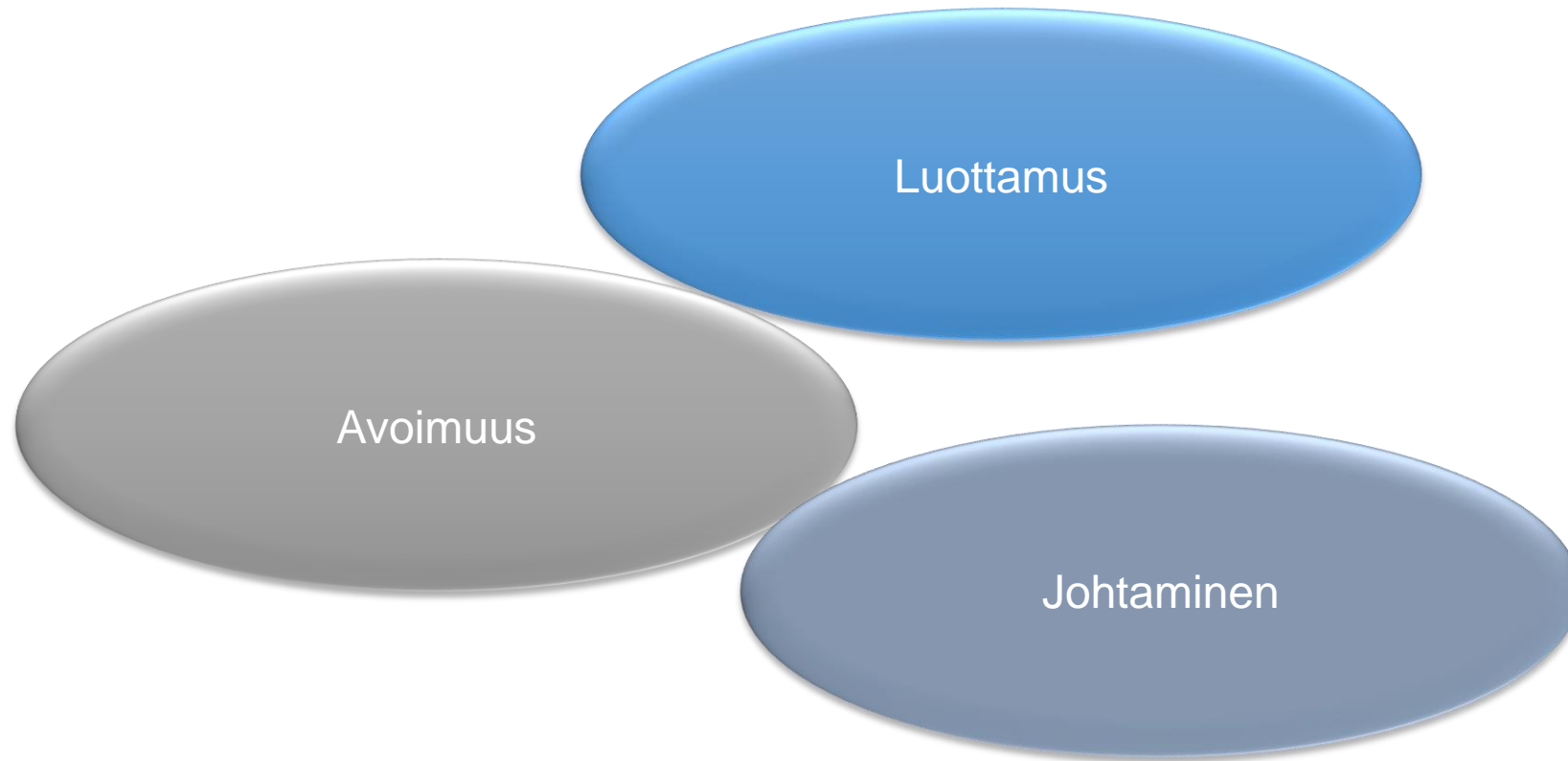
Hyvinvointi ja yksinäisyys eri ikäisenä

Lähde: Helsingin Sanomat Yksinäisyyskysely

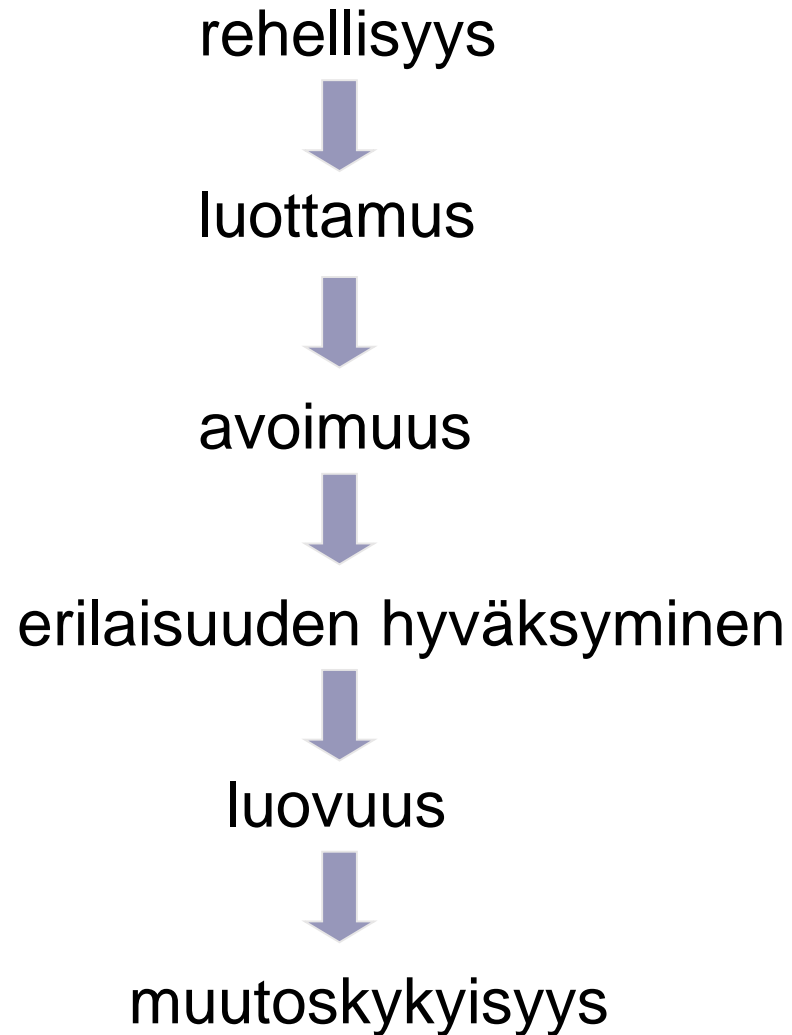
Kriittisiä menestystekijöitä ja kehittämisaalueita

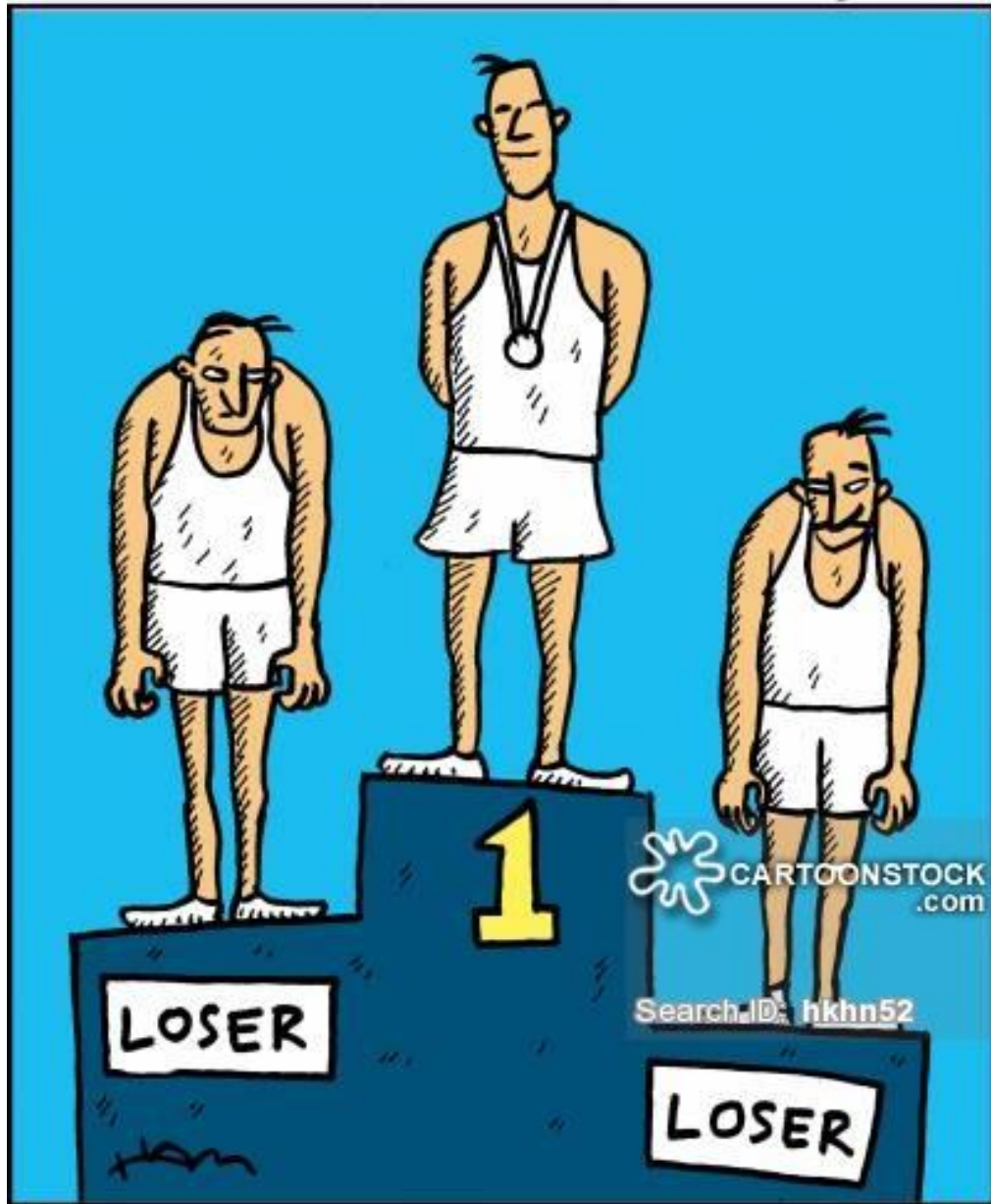

Luottamus

- Merkittävä resurssi muutosten läpiviemisessä on luottamuspääoma.
- Muutosten läpivieminen onnistuu vain, jos hallinto luottaa kansalaisiin, kansalaiset luottavat hallintoon ja julkisen hallinnon toimijat luottavat toisiinsa, yrityksiin ja kolmannen sektorin toimijoihin.
- Luottamuksen rakentaminen on mahdollista hallintoa avaamalla: ymmärrettävät rakenteet ja prosessit, asiakaslähtöiset palvelut, selkeä hallinnon kieli, kansalaisten osallisuus ja avoin tieto ovat kehitettäviä osa-alueita.

Vuorovaikutusilmapiirin kehityskaari

Digitaalisuus ja tekoäly helposti disruptiivisia -voittajayritys voi viedä kaiken

- Digitaalisuus skaalautuu vähällä työllä (vrt. Supercell)
- Häviäjäyrityksille ja -ammateille murusia
- Monen työpanoksen arvo alenee
- Voittajayrityksissä kaikilla hyvät palkat
- Palkkaerot kasvaneet yritysten välillä, eivät niiden sisällä
- Teknologia yksi selitys tällaiselle palkkakehitykselle
- Mitä tekee häviäjäyrityksen työntekijä?
- Mitä tekee henkilö, jonka työ automatisoituu?
- Lisääkö hän osaamistaan vai meneekö töihin pienellä palkalla?
- Työn määrä ei ongelma, mutta sen palkka on.

Barth, Erling, Alex Bryson, James C. Davis, and Richard Freeman, (2016) "It's Where You Work: Increases in the Dispersion of Earnings across Establishments and Individuals in the United States" Journal of Labor Economics, Volume 34, Number S2 | Part 2, April 2016.

<http://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/684045>

Tietopolitiikan
keskeisiä
ulottuvuuksia

HYVINVOINTI

KILPAILUKYKY

TURVALLISUUS

TIETO- POLITIikka

Tekoäly

Tieto

Etiikka

Osaaminen

Talous

Digitaalinen
turvallisuus

YKSIÖ

**JULKIS-
HALLINTO**

YRITYS

Tietopolitiikan määritelmä

Yhteisesti sovitut periaatteet ja linjaukset tietojen tuottamista, hankintaa, liikkumista, avaamista, jakamista, käyttöä, ylläpitoa ja säilyttämistä koskevista toimintatavoista ja menettelyistä.

- Vahvistetaan yksilön oikeutta omien tietojen hallintaan ja hyödyntämiseen.

Omadata /MyData

Poimintoja selonteon linjauksista

- Käydään jatkuvaa keskustelua etiikasta ja arvoista sekä uusien teknologioiden mahdollisuuksista ja uhista.

- Robotit ja tekoälyjärjestelmät rakennetaan edistämään hyvinvointia, kunnioittamaan henkilön autonomiaa, yksilöiden perusoikeuksia ja oikeudenmukaisuuden vaatimuksia sekä välttämään kärsimyksen tuottamista.

Arvioidaan missä tilanteessa tekoälyä voidaan käyttää päätöksenteon tukena tai antaa sen tehdä päätöksiä itsenäisesti.

- Vahvistetaan kilpailukykyisten, eettisesti ja yhteiskunnallisesti vastuullisten tekoälysovellusten kehittämisessä ja hyödyntämisessä välttämätöntä monitieteellistä koulutusta ja tutkimusta.

- Panostetaan koko väestön osaamis- ja sivistyspohjan, tiedon lukutaidon sekä digitaalisten taitojen vahvistamiseen ja ylläpitämiseen koulutusjärjestelmässä ja sen ulkopuolella.

- Huolehditaan tietojen käytettävyydestä panostamalla tiedon tuotantoon, tiedon saatavuuteen, käyttöoikeuksien hallintaan, laatuun ja yhteentoimivuuteen.

- Tunnistetaan yhteiskunnan kannalta kriittinen tieto sekä varmistetaan sen saatavuus, suojaaminen ja toiminnan jatkuvuus.

Kansallinen tekoälyohjelma Aurora

- Keskiössä on kansalaisen kokemus sujuvasta palvelusta, ei yksittäisen viranomaisen tarve.

Käynnissä esiselvitys ja kolme pilottia:

- muutto opiskelupaikkakunnalle
- kiinni työelämässä osaamisen kehittymisen avulla
- lasten ja vanhempien hyvinvointi muuttuvissa perhesuhteissa

- Julkisen hallinnon yhteiseen tekoälyverkkostoon perustuva **virtuaaliassistentti Aurora**.

- Uudenlainen tapa jäsentää palveluita elämäntilanteiden ympärille.
- Yhdistetään erilaisia julkisia ja yksityisiä älysovelluksia verkoksi, joka tarjoaa yksilöllisesti räätälöityjä palvelukokonaisuuksia.

- Esiselvitys mahdollistaa sen, että seuraava hallitus voi tehdä konkreettisen toteuttamispäätöksen siitä, että julkisissa palveluissa ryhdytään hyödyntämään laajamittaisesti tekoälyä.

Esimerkki tekoälyn hyödyntämismahdollisuudesta julkisella sektorilla

Ylen uutinen 25.9.2018:

"Voi hyvänen aika", huudahtaa virkamies – Tekoäly löysi 280 tekijää, jotka ennakoivat lastensuojelun asiakkuutta

Espoo teki onnistuneen tekoälytestin, mutta tekoälyn hyödyntämiseen tarvitaan vielä ajanmukainen lainsäädäntö ja yhteiset eettiset pelisäännöt.

Tekoäly 25.9.2018 klo 06:05

Mistä on kyse Espoon kokeilussa?

- Dataa tutkittiin vuosilta 2002–2016
- testissä sosiaali- ja terveystiedon sekä varhaiskasvatuksen dataa
- Julkishallinnon asiakkuusdataa yhdistettiin ja analysoitiin tekoälyn avulla
- Datasta saatiin tietoa ennaltaehkäiseviin palveluihin
- Yksittäisiä asiakkaita ei voinut tunnistaa missään vaiheessa
- Espoo on tuhonnut aineiston

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kiitos!

